

Тарбияи ҷинсӣ

Доктор Фотима Рамазонӣ

Баргардонанда ба сирилик
Диловар Султонӣ

Тарбияи ҷинсӣ

Доктор Фотима Рамазонӣ

Баргардонанда ба сирилик
Диловар Султонӣ

Тарбияи ҷинсӣ

Нависанда: Доктор Фотима Рамазонӣ

Сол: 2020

Баргардонӣ ба кириллӣ: Диловар Султонӣ

Логотип: Маҷид Один

Тарроҳ: Маҳсо Бузургумед

Ношир: Мактаби равоншиносии Лондон

Мақтаби равоншиносии Лондон, як ташкилоти ғайритиҷоратӣ буда, ҳадафаш тарбияи муаллимони равоншиносӣ чиҳати омӯзиши асосҳои равоншиносӣ барои оромишу шодии бештари ҳамагон аст.

Давраҳои омӯзиши шашмоҳаи ин мактаб ба забони форсӣ (тоҷикӣ) ё англисӣ буда, ба шакли ҳузури ё онлайн тариқи ройгон «баъд аз марҳилаи пазириши донишҷӯ» баргузор мешавад. Матни ҳозир «Тарбияи ҷинсӣ» аст, ки яке аз дарсҳои ин давра мебошад.

Ношир

Матни ҳозир аз китобҳои “Тарбияи ҷинсии кӯдакон” навиштаи Ригина Финка, “Тамоюлотии ҷинсии кӯдакон ва навҷавонон” навиштаи Сандрина фон дер Дафф, “Осебшиносии равонӣ” навиштаи Меҳди Ганҷӣ ва аудиодарсҳои Доктор Қудратӣ баҳра бурда аст.

Фотима Рамазонӣ

МУНДАРИЧА

Тамоюлоти ҷинсӣ чист?	1
Даврони навзод то 2 солагӣ	3
Кӯдакон байни 2 то 4 солагӣ	4
Кӯдакон байни 4 то 6 солагӣ	6
Кӯдакон байни 6 то 8 солагӣ	8
Кӯдакон байни 8 то 10 солагӣ	10
Кӯдакон байни 10 то 12 солагӣ	12
Тақсимбандии марҳилаҳои болоғат	14
Озори ҷинсӣ	20
Навъҳои ихтилолҳои ҷинсӣ	23
Навъҳои гароишҳои ҷинсӣ	27

ТАМОЮЛОТИ ҶИНСӢ ЧИСТ?

Тамоюлоти ҷинсӣ: маҷмӯаи рафторҳо ва эҳсосоти ҷинсӣ миёни ду нафар, ки метавонанд омили эҷоди эҳсосоти вижае аз қабилӣ оромиш, ҳаяҷон ва лаззат гардад.

Оё тамоюлоти ҷинсӣ дар кӯдакон вучуд доранд?

Солҳои зиёд вучуди эҳсосоти ҷинсӣ дар кӯдакон инкор мешуд ва ин амр албатта мантиқӣ ба назар мерасид, чаро ки рафторҳои аз қабилӣ ҳамоғӯшӣ ва ирзоъ шудан дар бачаҳо мушоҳида намешавад. Дар натиҷа ин тавр тасаввур мешавад, ки бачаҳо фоқиди эҳсосоти ҷинсӣ ҳастанд. Аммо агар нигоҳи васеътаре ба тамоюлоти ҷинсӣ дошта бошем, дар он сурат масъалаҳои ҷинсӣ доираи васеътарро дарбар мегирад. Ба таври мисол, нигоҳ кардан ба бадани якдигар ва ламси он, нигоҳ кардан ба олооти таносулӣ ва ламси он, ё “духтурбозӣ” ва ё бӯсидани ҳамдигар. Ҳамаи ин рафторҳо метавонанд, эҳсосот ва ҳаяҷоноте дар дастгоҳи таносулӣ эҷод кунанд. Кӯдакон метавонанд, ҳамаи ин рафторҳоро дошта бошанд ва дучори ҳаяҷоноти ноши аз ин рафторҳо низ шаванд. Тамоюлоти ҷинсӣ дар кӯдакон ба мизони зиёди маътуф ба иқтишофи тани худашон аст ва эҳсосоте, ки ба ин кашф марбут мешаванд. Бо гузари солҳо, тамоюли ҷинсӣ шакли навъи василаи иртиботӣ ба худ мегирад. Ин тамоюл дар ибтидо ба вижа мутаваҷҷеҳи ламс кардан ва иқтишофи тани худ аст ва дар идома ба кашф ва ламси бадани дигарӣ меанҷомад. Ба ин тартиб чизе ба тадриҷ, аммо ба таври қатъ шакл мегирад, ки мо онро кашишҳои ҷисмонӣ меномам.

Тамоюлоти ҷинсӣ дорои ду вачҳи отифӣ ва ҷисмонӣ аст, ки ҳар кадом ба тартиб дорои коркардҳои мухталиф мебошанд. Аз ҷумла: ҳамоғӯшӣ ва ирзои ҷинсӣ ва ё эҷоди иртибот ва оромиш. Бо гузари солиён, тамоюлоти ҷинсӣ шакли навъи василаи иртиботӣ ба худ мегирад. Ин тамоюл дар ибтидо ба вижа мутаваҷҷеҳи ламс кардан

ва иктишофи тани худ аст ва дар идома ба кашфу ламси бадани дигарӣ меанҷомад. Таоюлотии ҷинсии кӯдакон набояд бо тамоюлотии ҷинсии бузургсолон муқоиса шавад, чаро ки тамоюлотии ҷинсии кӯдакон дорои ҷанбаҳои дигаре низ ҳаст ва амалкардҳо ва ашқоли бурузи он мутафовут аз бузургсолон мебошад.

Дар идома талош мешавад, ки такомули тамоюлотии ҷинсии кӯдакон бо ҷузъҳои муайян ва шарҳ дода шавад.

А) Ҷузъҳои, ки ба ҷинсият (духтар ё писар будан) марбут мешаванд: Рушди ҳувияти ҷинсӣ, нақши ҷинси духтар ё писар будан ва иҷтиноби ҷинсӣ.

Б) Ҷузъҳои, ки ба рушди ҷинсӣ марбут мешавад: Кашф ва ламси тани хеш ва дигарон.

В) Ҷузъҳои, ки ба самимият ва эътимод марбут мешаванд: Эҳсосоти мухаталиф, ки бо ҷузъҳои болоӣ дар иртибот аст.

Даврони навзод то 2 солагӣ

- Касби лаззат аз тариқ даҳон;
- Рушди ҳавоси биной, шунавой, буёӣ ва ломиса;
- Касби лаззат аз тариқи навозиш шудан;
- Ламси олоти таносулӣ ба таври нохудоғоҳ.

Барои навзод, даҳон ба сифати танҳо василае аст, ки метавонад тавассути он бо дигарон тамос барқарор кунад. Тамоюл ба макидан дар навзодон бисёр қавӣ аст. Бо рушди кӯдак, даҳон ҳамчунон нақши муҳими худро ҳифз мекунад. Кӯдак аз тариқи даҳон ба шиносоии дунёи пиромуни худ мепардозад. Навзод бисёр дӯст дорад, ки пӯсти баданаш навозиш дода шавад ва ё ҳангоми шир хӯрдан ё назофат, баданаш ба оромӣ навозиш дода шавад; Ё баъд аз ҳаммом кардан, баданаш бо рағған массаж дода шавад. Волидон ва парастороне, ки ба ин ниёзҳои кӯдак тавачҷуҳ мекунанд ва ба онҳо посухи мусбат медиҳанд, дар ҳақиқат боиси рушди солими тамоюлоти ҷинсӣ дар кӯдакон мешаванд.

Кӯдак хеле зуд дармеёбад, ки аз навозиш ва ламси танаш тавассути волидон ва мураббӣнаш эҳсоси хубе пайдо мекунад. Бо ин амал, волидон (ё ҳар касе, ки аз кӯдак муроқибат мекунад) паёме бо мазмуни эътимод ва амният ба кӯдак мунтақил мекунанд; ин ки кӯдакро дӯст доранд ва ҷисму ҷони ӯ барояшон муҳим аст. Ин паём дар ҳақиқат эътимод ба нафс барои кӯдак оварад, ки метавонад бинои муҳиме барои эҷоди робитаи ҷинсии хуб ва солим дар бузургсолӣ бошад.

Кӯдакон байни 2 то 4 солагӣ

- Истифода аз забон;
- Дарки хувияти ҷинсӣ ва ҷинсият ва таваҷҷуҳ ба тафовутҳои зоҳирӣ миёни худ ва дигарон;
- Алоқа ба расидани бадани худ ва дигарон;
- Ниёз ба тамоси ҷисмӣ ва дар оғӯш гирифта шудани кӯдакон.

Дар ин давраи синнӣ кӯдакон худро ба унвони мавҷуди мустақил аз дунёи атрофиён мебинанд ва ба хештан ва ҷисми худ огоҳӣ меёбанд. Онҳо кашф мекунанд, ки зоҳири мутафовут бо дигар кӯдакон ё бузургсолон доранд. Аз ин замон кӯдак ба ҷисми худ ва дигарон таваҷҷуҳи бештаре нишон медиҳад.

Хувияти ҷинсӣ ва дарк аз ҷинсият дар ин син шакл мегирад ва ин ба кашфи тафовутҳои зоҳирӣ миёни худ ва дигарон марбут мешавад. Нишонаи он вақте аст, ки кӯдак аз шумо мепурсад, ки чӣ тавр метавон ташхис дод, ки як нафар писар аст ё духтар? Кӯдакон маъмулан мепазиранд, ки ин тафовут дар зоҳир ва либос аст. Ба таври равшан такомули хувияти ҷинсӣ дар кӯдакон дар ибтидо бо дарки тафовутҳои ду ҷинс ҳамроҳ нест. Такомули хувияти ҷинсӣ дар ин синну сол бо бурузи тафовутҳои рафторӣ миёни духтарон ва писарон дунбол мешавад. Нақши рафтори ҷинсӣ пас аз се солагӣ буруз мекунад. Муҳим ин аст, ки волидон ва мурабиёни кӯдак хушёр бошанд, ки агар рафтори кӯдаконашон бо рафтори синну сола, ки дар хонавода аз як духтар ё писар дар ин син интизор меравад мутобиқат надошта бошад, онҳоро мавриди сарзаниш ё таҳқир қарор надиханд.

Дар ин син бачаҳо алоқаи зиёде ба расидан ва мутолиаи бадани худ ва дигарон ва ҳамин тавр олати танусулии худ ва дигарон доранд. Онҳо дӯст доранд, олати танусулии худро нишон диҳанд, онро ламс кунанд (ё олати бачаҳои дигарро ламс кунанд) ва

аз ин тариқ эҳсосҳоеро, ки ба даст меоваранд, таҷриба кунанд. Ламс, навозиш ва бозӣ кардани кӯдак бо олоти таносулиаш ба қасди ирзои ҷинсӣ (оргазм) нест, гарчи дар ин син низ гоҳе оргазм рух медиҳад. Ин амал барои кӯдак оромбахш аст, дуруст монанди вақте ки ангушти шасти худ ё пистонакро мемакад. Гоҳе мушоҳида мекунед, ки ҳар ду амалро бо ҳам анҷом медиҳад. Яъне ангушти шаст ба даҳон ва дасти дигараш дар шалвораш аст. Мизони иқдом ба ин кор дар кӯдакон мутафовут аст ва барои ин тафовут далелҳои чанде ироа шуда аст:

Тибқи назари муҳаққиқон, мизони ҳассосияти “узви ҷинсӣ” дар инсонҳо мутафовут аст. Ин мавзӯъ шомили кӯдакон ҳам мешавад. Мумкин аст кӯдаке марҳилаи кашфи андоми худро дертар аз дигар ҳамсолонаш оғоз кунад (маъмулан ин марҳила дар духтарон дертар аз писарон рух медиҳад.)

Ҳамчунин дар ин син, даврони ба забон овардани “калимаҳои зишт” оғоз мешавад. Дар ин син барои бисёре аз кӯдакон бозии қолибе аст. Ба назар мерасад, бачаҳо бо баёни ин калимот дар муқобили бузургтарҳо мехоҳанд онҳоро таҳрик кунанд ва шоҳиди воқуниши онҳо бошанд. Кӯдакон дар байни худ ҳам аз ин калимаҳо истифода мекунанд. Ниёз ба тамоси ҷисмӣ ва ламси аъзои бадан, ки барои навзод ниёзи аввалия аст, барои кӯдакони ин гурӯҳи синнӣ ҳам бисёр боаҳамият аст. Кӯдакон дӯстдоранд рӯи пой бузургтарҳо шинанд, дар оғӯш гирифта шаванд, навозиш шаванд ва пушташон хоронда шаванд. Ин ниёзҳо ҳатто баъдҳо низ, ки бачаҳои бузургтар мешаванд, дар онҳо мушоҳида мешавад. Агарчи ағлаб бисёр бачаҳо намехоҳанд мисли духтарбачаҳо ҳамчунон рӯи пой бузургтарҳо бишинанд, аммо дӯстдоранд дар оғӯш гирифта шаванд ва сару гардани онҳо хоронда шаванд. Мизони ниёз ба тамоси ҷисмонӣ дар кӯдакон мутафовут аст ва худӣ волидон метавонанд мизон ва навъи ин ниёзро дар писар ва духтари худ тахмин диҳанд. Ба назар мерасад, ки писарбачаҳо зудтар канор мешаванд ва ба суроғи бозии худ мераванд, аммо духтарбачаҳо ағлаб ба суроғи волидони худ мераванд ва онҳоро ба тарафи худ мекашанд, то дар оғӯш гирифта ва навозиш шаванд.

Кӯдакон байни 4 то 6 солагӣ

- Ошноӣ бо қонунҳои иҷтимоӣ шудан;
- Ошноӣ бо арзишҳо боис мешавад, кӯдак дар назди ом рафторҳои ҷинсӣ надошта бошад;
- Ирзои ниёзҳои ҷинсӣ дар қолаби бозӣ;
- Пурсидани саволҳо дар хусуси таваллуд ва ҷи гуна ба дунё омадани навзод.

Аксар кӯдакон аз 4 солагӣ ба кӯдакистон фиристода мешаванд ва ағлаб онҳо барои нахустин бор бо гурӯҳи бузурге аз ҳамсинну солҳои худ мувоҷеҳ мешаванд. Онҳо дар муҳити кӯдакистон бо қонунҳои рафторӣ, меъёрҳо ва арзишҳои нав ва ҳамчунин бо кодҳои иҷтимоии нав ошно мешаванд. Дар муҳити хона ва боғчаи бачагон, чунон чи кӯдаке узви ҷинсии бадани худ ва ё дигаронро нигоҳ ё ламс кунад, ғолибан волидон ва мураббиён бархурди босабр бо ин рафтор доранд. Аммо маъмулан дар кӯдакистон ва мактаб мудуроӣ камтар аз тарафи мураббиён ва масъулин дар ин маврид нишон дода мешавад.

Ин адами таҳаммул боис намешавад, ки кӯдак майл ва иштиёқ ба ин рафторҳоро аз даст диҳад, аммо боис мешавад, ки камтар дар назди ом даст ба ин кор занад. Кӯдакон дар ин син ингуна ниёзҳои худро дар қолаби бозиҳои аз қабилӣ “духтурбозӣ”, “падару модарбозӣ” ва ғайра баён мекунанд, ки умуман ҳам хориҷ аз муҳити мактаб ва дур аз чашми бузургсолон анҷом мегирад.

Мисолҳои аз саволҳои кӯдакон дар синни томактабӣ:

Кӯдакон аз модари худ савол мекунанд: Ман ҷи тавр ворида шиками Шумо шудам?

Кӯдакон аз модари худ савол мекунанд: Ман қабл аз ин ки ворида шиками Шумо бошам, кучо будам?

Кӯдакон аз модари худ савол мекунанд: Ман чӣ тавр аз шиками Шумо берун омадам?

Кӯдакон аз модари худ савол мекунанд: Бачаҳо аз кучо меоянд?

Кӯдакон аз модари худ савол мекунанд: Чаро шакли олоти таносулии духтарон бо писарон тафовут дорад?

Ҳувияти ҷинсӣ

Масъалаи ҳувияти ҷинсии бачаҳо дар ин син як мавзӯи комилан равонӣ аст. Ба рағми он ки бачаҳо мутаваҷҷеҳи тафовути андомҳои ҷинсӣ дар наздикии панҷсолагӣ мешаванд ва дармеёбанд, андоми ҷинсии онҳо шабеҳ ё мутафовут аз кӯдаки дигар аст, аммо ҳувияти ҷинсии як кӯдак бо тавачҷуҳ ба корхое, ки мо аз кӯдакӣ барои ӯ анҷом медиҳем, шакл мегирад. Мақсад ин аст, ки вақте мо барои кӯдакони худ бозичаҳое чун кӯрчоқ, дегу коса ва ба ин монанд таҳия мекунем, ё барои ӯ туфанг ва мошин ва ҳавопаймо ва монанди онҳо мехарем, дорем ҳувияти ҷинсии ӯро месозем. Агар барои духтарамон рангҳои гулобӣ ва духтарона интихоб мекунем, дорем ба ӯ ҳувияти ҷинсӣ медиҳем.

Илова бар инҳо, рафтори мо бо кӯдаки духтар ё писарамон дар шаклгирии ҳувияти ҷинсии ӯ муассир аст. Волидоне, ки бо духтари худ ҳаммонанди як писар рафтор мекунанд, ё касоне, ки писари худро ҳамчун духтарбачаҳо меороянд, доман мепӯшонанд, мӯйҳояшонро балад мекунанд ва дилашон мехоҳад, ба гуфтае ин писари охириро каме эрка кунанд, то ба оромиш бирасанд! Ва меғӯянд, бо пӯшидани либоси духтарона ба ин писари 2–3 сола, ҳис мекунем, духтардор шудаем! Онҳо аз ин мавзӯё ғофиланд, ки доранд ба шаклгирии ҳувияти ҷинсии писарашон садама ворид мекунанд. Ҳамаи ин боварҳо ва рафторҳо, яъне ин ки мо ҳастем, ки ҳувияти ҷинсии бачаҳоро месозем. Мо ҳастем, ки бо рафторҳои дуруст метавонем ба писарамон омӯзем, дуруст монанди як марди солим ва хушҳол зиндагӣ кунанд, ҳаяҷоноти худро буруз диҳад, эҳсосоти худро ба равиши саҳеҳ иброз кунанд, то дар барқарории робита бо дӯстон, ҳамсар ва иҷтимоъ муваффақ шавад.

Кӯдакон байни 6 то 8 солагӣ

- Даврони пинҳонии майли ҷинсӣ;
- Таваҷҷуҳ ба дигарон ва эҷоди ҳисси дӯстдоштан ё ошиқ шудан;
- Рафторҳои ҷинсӣ дар ин син камтар шакли ошкор дорад;
- Бачаҳо дар ин син қодир нестанд, ки тафовути байни воқеиятҳо ва тахайюлотро ба хубӣ ташхис диҳанд;
- Истифода аз ҳазлу шӯҳӣ ва ё ҷумлаҳои, ки дар онҳо калимаҳои ҷинсӣ ба кор меравад;

Ин давраи синну солиро даврони пинҳонии (махфигӣ, диданашавандагӣ) майли ҷинсӣ меноманд. Ба назар мерасад, ки барои кӯдакони ин гурӯҳи синнӣ, дигар умури ҷинсӣ ба мизони собиқ ҷаззобият надорад. Онҳо пурсишҳои камтаре матраҳ мекунанд; камтар ба таври ошкоро ба андоми якдигар таваҷҷуҳ нишон медиҳанд; аммо рушди тамоюлоти ҷинсиашон ҳамчунон идома дорад ва таваҷҷуҳ ба дигарон дар кӯдак шакл мегирад. Дӯст доштан (ошиқ шудан) по ба майдон мегузорад. Бозӣ бо ғайри ҳамҷинс шакли мутафовут бо бозӣ бо ҳамҷинс меёбад. Ошиқ шудан метавонад эҳсосоти шадидеро дар кӯдак барангезад, бидуни он ки бо эҳсоси ҷинсии ӯ иртибот дошта бошад. Дар ин гурӯҳи синнӣ ошиқ будан таъсири бисёр ночизе бар рӯи рафтори ҷисмонии кӯдак дорад. Ҳисси ошиқ будан ба равшанӣ бо эҳсоси дӯсти амиқ доштан бо як шахс мутафовут аст (Дар кӯдакони камтар аз 6 сола, ошиқ будан ҳамон ҳисси дӯсти амиқ бо як шахс аст).

Дар синни ҳудуди 8 солагӣ тафовутҳо дар шакли ба оғӯш гирифташ ва эҳсоси ишқу алоқа ба тарафи муқобил ошкор мешавад. Мутобиқи таҳқиқоте, ки бар рӯи кӯдакони 8 ва 9 сола сурат гирифта аст, ин тавр ба назар мерасад, ки рафторҳои аз қабилӣ

дар оғӯш гирифтани ва машғул шудани кӯдакони дар ин синну сол, рафторест берунӣ, дар қиёс бо ошиқ шудани кӯдакони дар ин син, ки метавон онро эҳсоси комили дарунӣ қаламдод кард.

Дар наққошиҳои кӯдакони ин гурӯҳи синнӣ аксаран олоқи таносулӣ дида мешавад ва бисёре аз ҳазлу шӯҳихо ва шеърҳои, ки калимаҳои ҷинсӣ дар онҳо ба кор бурда шуда аст, миёни ин гурӯҳ кӯдакони радду бадал мешавад. Чизҳои, ки маъмулан дар ҳузури бузургтарҳо аз баёнашон худдорӣ мекунанд.

Кӯдакон байни 8 то 10 солаги

- Дар ин син ишқ варзидан бо ниёзи ҷисмонӣ пайванд меҳӯрад;
- Бозиҳо шомили нигоҳ ва ламси олоти таносулии якдигар аст;
- Ҳамчинсароӣ дар ин синну сол мавзӯи манфӣ ва ғайри қобили қабул аст;
- Бурузи худирзоӣ;
- Оғози булуғ;

Синну соли байни 8 то 10 солагиро метавон солҳои оғози ишқварзидани кӯдакон донист ва бо рушди ҳар чӣ бештари кӯдакон, ин эҳсос нақши асоситаро дар зиндагии онҳо бозӣ хоҳад кард. Ҳамзамон бо рушди кӯдак, ин эҳсос (ишқ варзидан) низ рушд меёбад ва бо ниёзи ҷисмонӣ пайванд меҳӯрад. Ба ин маъно, ки кӯдакон дар ишқ варзидан дар ҷустуҷӯи навъи тамоси ҷисмонӣ ҳастанд (муқобили ҳам нишастан ва дасти ҳамро гирифтани, бозу ба бозуи ҳам совидан), ки ҳаяҷони шадиде дар онҳо эҷод мекунад. Ҷустуҷӯ дар тамоюлоти ҷинсӣ оғоз шуда аст, ки фароянди тӯлонӣ аст. Ин ҷустуҷӯҳо шомил бар бозиҳои ҷинсӣ бо ҳамчинсҳо ва ғайри ҳамчинсҳо мебошад. Аммо мутафовут бо он чӣ, ки пеш аз ин таҳти унвони “духтурбозӣ” аз он ёд шуда аст. Дар ин марҳила бозиҳо шомил бар нигоҳ ва ламси олоти таносулии якдигар аст. Меёрҳои гурӯҳӣ мутамаркиз аст бар тамоюлоти ҷинсӣ бо ҷинси муҳолиф. Агар бачаҳо ба бозиҳои ҷинсӣ бо ҳамчинсҳои худ машғуланд, ин амалро ҳамчинсароӣ наменоманд (ки чунин ҳам набояд номида шавад). Дар ин син ҳамчинсароӣ дар ҷамъи кӯдакон мавзӯи манфӣ ва ғайри қобили қабул мебошад ва шояд ба ҳамин далел бояд ба таври куллӣ дар мавриди вучуди эҳсосоти ҳамчинсароӣ бо бачаҳо сӯҳбат

кард, ҳарчанд ки бисёре аз бузургсолон худ ҳанӯз дар мувоҷеҳ бо ҳамчинсгарой дучори мушкил ҳастанд. Бузургсолон набояд анекдотҳо ва шӯҳихоеро, ки бачаҳо дар мавриди ҳамчинсгарой бозгӯ мекунанд, пазиро бошанд.

Нақшҳои вижаи чинсӣ дар ин давраи синну соли ҳузури бозӣ доранд. Бозиҳо ва гуфтугӯҳои кӯдакони ҳамчинс, бо он чӣ бо ғайри ҳамчинси худ доранд, мутафовут аст. Худирзоӣ (истимноъ, мастурбатсия) дар ин синну сол зоҳир мешавад. Ин амал дар байни писарон роиҷтар аз духтарон аст. Мастурбатсия метавонад ба шакли ҷамъӣ сурат гирад.

Тавоноии дарки кӯдак аз масъалаҳо, рушди бештаре меёбад ва далелҳои, ки кӯдакони ироӣ медиҳанд, мантиқитар мешаванд. Кӯдак метавонад зоду валадро ба хубӣ тасаввур кунад, гарчӣ ҳанӯз ба саҳтӣ метавонад фароянди дақиқи чигунагии ҳомилагиро дарк кунад.

Пас аз 8 солагӣ нахустин аломатҳои булуғ дар кӯдакони зоҳир мешавад.

Кӯдакон байни 10 то 12 солагӣ

- Рушди тамоюлоти ҷинсӣ ва алоқа ба касби иттилоот дар бораи иртиботи ҷинсӣ;
- Тамошои филмҳо ё маҷаллаҳои сексӣ;
- Шурӯи раванди ошиқ шудан;
- Тағйирот ноши аз булуғ дар духтарон ва писарон.

Дар ин син тамоюли ҷинсӣ дар кӯдакон дар ҳоли рушд аст. Бархе аз кӯдакон метавонанд дар ин синни сол ба интихоби ҷинси худ бирасанд ва барои шумори дигаре аз кӯдакон ин интихоб пас аз солҳо таҷриба сурат хоҳад пазируфт. Таваҷҷуҳу алоқа ба иртиботи ҷинсӣ миёни бузургсолон дар ин синну сол афзоиш меёбад, ба ҳамин далел иттифоқ меафтад, ки кӯдакон дар ин синну сол ба тамошои филмҳои сексӣ бинишинанд ва ба маҷаллаҳои сексӣ нигоҳ кунанд. Ҳамзамон кӯдаконе низ дар ин гурӯҳи синнӣ ёфт мешаванд, ки дар заминаи масоили ҷинсӣ дучори навъи ақибмондагӣ ё одами кундфаҳм ҳастанд. Онҳо намехоҳанд дар ин мавзӯҳо таҷруба дошта бошанд ва ҳар он чиро, ки дар ин бора мебинанд ё мешунаванд, аҷиб меёбанд. Волидоне, ки тасмими сӯҳбат бо ин даста аз кӯдаконро ба манзури огоҳсохтани онҳо аз масоили ҷинсӣ доранд, бо мушкilotи фарофани муваҷеҳ ҳастанд.

Эҳтимолан ин беалоқагиро бояд дар шурӯи раванди болиғии онҳо ҷустуҷӯ кард. Ин кӯдакон мутаваҷҷеҳи аввалин тағйирот дар бадани худ мешаванд. Тағйироте, ки ба маънои бузургсол шудан аст, чизе ки ин гурӯҳ ба он тамоюл надоранд. Кӯдакон дар ин гурӯҳи синнӣ ба суръат рушд мекунанд (духтарон зудтар аз писарон). Маъмулан рушди пойҳои онҳо саритар ба чашм мехӯранд.

Бархе аз духтарони қабл аз 12 солагӣ барои аввалин бор бо одати моҳона мувоҷеҳ мешаванд ва миқдори маҳдуде аз писарон низ қабл аз 12 солагӣ хуруҷи аввалин сперм (манӣ) –ро аз баданашон таҷруба мекунанд. Суръати рушди ҷисмии духтарон дар марҳилаи болиғ шудан зудтар аз писарон аст. Ба таври тақрибӣ балоғат дар наслҳои нав зудтар иттифоқ меафтад. Бархе аз кӯдакони 12 сола илова бар рушди ҷисмонӣ аз назари ақлонӣ низ ба марҳилаи балоғат наздик ҳастанд ва баъзе дигар аз лиҳози ҷусса ва рафтор ҳанӯз бачаанд. Ошиқ шудан ваҷҳи муштараки ҳар ду гурӯҳ ёдшуда аст ва тафовути миёни ин ду гурӯҳ дар наҳваи бархурдашон бо ин ишқҳо мебошанд.

Шумо ба унвони падару модари кӯдак ё кӯдакони дар ин син, бо онҳо дар мавриди арзишҳо ва ҳинҷорҳояшон гуфтугӯ кунед. Пурсед, ки чӣ чизҳое барояшон аз арзиш ва ҳувият бархурдор аст ва чӣ чизҳое на. Оё дӯстони онҳо дӯстдӯхтар ё дӯстписар доранд? Бо ҳам чӣ гуна ишқу муҳаббат мекунанд? Агар худӣ кӯдак дӯсте дорад, чӣ чизҳоеро дар ин иртибот меписандад ва чӣ чизҳоеро на. Бо ин роҳ Шумо ба унвони дӯст ё мураббӣ аз арзишҳо ва ҳинҷорҳои кӯдаки худ бо дигар кӯдакон ин гурӯҳи синӣ огоҳии бештаре хоҳанд ёфт.

Ба таври кулӣ чаҳор тағйири муҳими ҷисмӣ дар навҷавонон пайдо мешавад, ки иборат аст аз:

- Тағйир дар андозаи бадан;
- Тағйир дар андомҳои бадан;
- Рушду такомули сифати аввалияи ҷинсӣ;
- Рушду такомули сифати сонавияи ҷинсӣ;

Тақсимбандии марҳилаҳои балоғат

Тақсимбандии марҳилаҳои балоғат

<i>Тақсимбандии марҳилаҳои балоғат</i>				
		Марҳилаи аввали балоғат	Марҳилаи мобайни балоғат	Марҳилаи охири балоғат
	<i>Синни шурӯъ</i>	10–13 солагӣ	12–14 солагӣ	14–16 солагӣ
<i>Духтар</i>	Аломатҳо	Бузург шудани синаҳо; Шурӯи рӯиши мӯйҳои олоти таносулӣ ва зери бағал; Афзоиши суръати рушди қад;	Бештар бузург шудани синаҳо; Афзоиши мӯйҳои олоти таносулӣ ва зери бағал; Шурӯи қоидагӣ; Тағйири садо	Рушди комили синаҳо; Рушди комили мӯйҳои таносулӣ ва зери бағал; Намои комили занона;
	<i>Синни шурӯъ</i>	10,5–14 солагӣ	12,5–15 солагӣ	14–17 солагӣ
<i>Писар</i>	Аломатҳо	Бузург шудани байзаҳо; Шурӯи рӯиши мӯйҳои олоти таносулӣ ва зери бағал; Шурӯи тавлиди сперм;	Афзоиши рушди байзаҳо ва олоти таносулӣ; Афзоиши мизони мӯйҳои таносулӣ ва зери бағал; Тавоноии тавлиди сперм; Тағйири садо; Афзоиши суръати рушди қад;	Намои комили мардона;

Аломатҳои балоғати ҷинсӣ дар духтарон

- Рушди пистонҳо
- Пайдоиши мӯйҳои таносулӣ ва зери бағал
- Табдили шакли кӯдаки бадан ба бузургсол
- Табдили садои кӯдакона ба занона
- Тағйирот ва таҳаввулотҳои скелети

- Рушду таҳаввул дар ғадудҳои арақ ва чарбӣ
- Рушду ҷаҳиши сарӣ дар қаду вазн
- Тағйири парокандагии чарбӣ дар бадан
- Ҷӯши ҷавонӣ
- Тамоюл ба чинси муҳолиф
- Қоидагӣ

Маъмулан ин аломатҳо бо ҳамдигар идома меёбанд. Тафовутҳои фардӣ бояд мадди назар бошад. Маъмулан қоидагӣ охири аломат аст. Ҷаҳиши қаду афзоиши сарӣ дар қад боиси афзоиши 25 сантиметр ба қади духтари навҷавон мешавад. Ин то замони қоидагӣ сарӣ аст, вале вақте эпифизи устухонҳои дароз дар асари ҳормонҳои чинсӣ ва махсусан эстроген баста шуд, баъд аз он суръати афзоиши қад хеле суст ва тадриҷӣ мешавад.

Аломатҳои балоғати ҷисмӣ дар писарон

- Бузург шудани байзаҳо ва олот
- Хориҷ шудани манӣ аз бадан ҳангоми хоби шабона
- Рушди мӯйҳои сурат ва бадан
- Мушаки шудани бадан
- Тағйири садо

Далелҳои ғафлати волидон аз табрияти чинсӣ

- Таваҷҷуҳ нишон додан ба мавзӯҳои чинсӣ боис мешавад қӯдак аз назари чинсӣ муштоқтар шавад.
- Ҳар замон бузургтар шуд, худаш мутаваҷҷеҳи масоил мешавад.

- Вақте ба синни издивоҷ расид, бо ӯ сӯҳбат хоҳад кард.
- Роҳат набудани волидон бо мавзӯҳои чинсӣ ва эҳсоси шарм ва хичолат.
- Надоштани маълумот дар бораи шеваи баёни маълумот.

Муқаддимаи тарбияи чинсии коромад

- Кайфияти иртиботи волид–фарзанд
- Тарбияи чинсӣ аз тариқи ҳавос
- Эҳтиром ба марзбандиҳои кӯдак
- Ҳаммом кардани кӯдак
- Ҷудо кардани маҳали хоб
- Аз пӯшак баровардан ва омӯзиши туалет
- Омӯзиши эҳсосоти хушоянд ва нохушоянд

Пажӯҳишҳои анҷомдодашуда нишон медиҳанд, кӯдаконе, ки дар муҳите тарбият шудаанд, ки дар он сӯҳбат дар бораи масъалаҳои чинсӣ озодона ва ба шакли мусбат сурат мегирад, дар зиндагии худ барои эҷоди як робитаи солим ва мусбати чинсӣ, комёбтаранд ва бо мушкилоти камтаре дар ин замина мувоҷеҳ мешаванд. Баръакс, кӯдаконе, ки аз ин бархурдор набуданд ва бо онҳо дар мавриди ниёзҳо ва масъалаҳои чинсӣ сӯҳбат нашуда, ё ба шакли манфӣ бо ин масъалаҳо бархурд шуда, ҳамвора бо мушкилоти гуногунӣ мувоҷеҳ мегарданд. Ҳамчунин ба назари муҳаққиқон, кӯдаконе, ки дар муҳити озод ва мусбат дар мавриди масъалаҳои чинсӣ огоҳӣ ва маълумот касб кардаанд, дар муқобила бо сӯистиғфодаҳои чинсӣ қавитар амал мекунанд. Агар ин даста аз кӯдакон дар мавқеияте қарор гиранд, ки ба навъе ба сӯистиғодаи чинсӣ анҷомёфта шавад, зудтар бо волидон ё касоне, ки маврид эътимодашон аст, сӯҳбат мекунанд.

Имкон дорад худ шумо аз ба ёд овардани аввалин таҷрубаи ҷинсиатон хотираи хубе надошта бошед ва ин худ сӯхбат кардан бо кӯдакро бароятон душвортар мекунад. Ин ки шумо дар даврони ҷавонӣ, сексро чигуна таҷруба кардед, дар наҳваи нигоҳи шумо ба масъалаҳои секс ва тарбияи фарзандатон муассир аст ва нақши ин таъсирҳо дар арзишҳои шумо қобили мушоҳида аст. Масалан, ин ки кӯдакатон дар ҳузури дигарон бараҳна бигардад, ё не, ин ки бадани шуморо ламс кунанд, ё не, оё духтурбозӣ кардан ва ё ин ки калимаҳои “нописанд” бар забон оваранд. Ҳама инҳо робитаи мустақим ба таҷрубаи шахси шумо бо масъалаи секс дорад.

Фурсати муносиб барои гуфтугӯ дар бораи ҷинсият

Мо дар ҷараёни зиндагии рӯзмарраамон, чӣ дар ҷойгоҳи кӯдак ва ё бузургсол, ба унвони мухталиф бо ҷанбаҳои аз масъалаҳои ҷинсӣ рӯбарӯ мешавем. Ин ба он маъно нест, ки ҳамаи ин ҷанбаҳо фақат ба ҳамоғӯшӣ марбут мешаванд. Бояд нигоҳи густурдатар ва васеътаре ба масъалаҳои ҷинсӣ дошта бошем. Чаро ки масъалаҳои ҷинсӣ шомили эҳсосот, чигунагии бо ҳам будан, ҳаяҷонҳо ва арзишҳо ҳам мешаванд. Яъне шумо ҳамвора дар ҷараёни зиндагӣ, огоҳона ва ноогоҳона ба навъе бо тарбияти ҷинсӣ сару кор доред. Дар воқеъ ингуна метавон натиҷагирӣ кард, ки тарбияти ҷинсии кӯдак мухтас ба замони мушаххас нест, балки ба унвони бахше аз умури тарбият, ҳамвора ва дар ҳама лаҳзаҳо бояд мавриди тавачҷуҳи мураббӣ ва волии кӯдак бошад.

Дар айнаи ҳол ҳолатҳои аст, ки шумо лозим мебинед, дуруст дар ҳамон замон, дар мавриди масъалаҳои ҷинсӣ ба кӯдак огоҳии бештаре диҳед. Аммо сӯхбати бемуқаддима дар ин мавридҳоро чандон роҳат намеёбед ва ин савол пеш меояд, ки замони муносиб чӣ гуна замоне аст.

Муносибтарин вақт ҳангоме аст, ки худ кӯдак дар ин бора савол мекунад. Талош накунед, ки посухҷӯӣ ба пурсиши кӯдакро бо воқунишҳои аз қобили “баъдан бароят меғӯям” ва ё “ҳанӯз барои ин мавзӯъ хеле хурд ҳастӣ” ба таъхир андозед ва саволи ӯро бидуни посух раҳо кунед. Чунончи кӯдак ин пурсишҳоро дар

мавқеияти номуносиб матраҳ кард, метавонед гӯед, ки “базудӣ дар мавридаш бештар сӯҳбат мекунем” ва аз аввалин фурсати ба даст омада барои посухгӯӣ бояд истифода кунед.

Ҳаргиз нагӯед, ки “ҳанӯз барои ин мавзӯ ҳурд ҳастӣ”. Як кӯдак ҳеч вақт барои дарёфти ҷавоби саволаш хурд ё ҷавон нест. Ҳамчунон нагӯед, ки “баъдан бароят ҷавоб медиҳам”. Кӯдак аз худ мепурсад, ки чаро ҳоло набояд ҷавобро гирам? Оё саволи аҷибе кардам ва ё ин ки савол мушкил аст? Чаро падару модарам бо ин савол гич ва даступоча шудаанд? Табиӣ аст, ки кӯдакон наметавонанд лаҳзаи муносибро барои пурсидан ташхис диҳанд. Масалан, шумо назди сандуқи супермаркет истодаед ва писаратон навори беҳдоштиро нишон медиҳад ва мепурсад “ин барои чӣ аст?” Агар шумо дар ҳамон лаҳза наметавонед посухастро диҳед, метавонед гӯед, ки вақте савори мошин шудем ва ё вақте ки ба хона расидем бароят тавзеҳ медиҳам.

Бисёр муҳим аст, ки сари қавли худ истед ва фикр накунад, ки ҳоло то бирасем хона бача фаромӯш мекунад, ки чӣ пурсида буд. Агар кӯдаки шумо доиман бинад, ки пурсишҳояш нодида ангошта мешаванд, ё чиддӣ гирифта намешаванд ва шумо мураттаб мегӯед “ҳоло намешавад ҷавоб диҳам, баъд бароят мегӯям” бидуни ин ки баъд посухе дар кор бошад. Дар натиҷа кӯдак сайъ мекунад, саволҳои камтаре матраҳ кунад, чун мебинад, ки посухе намегирад. Он гоҳ сайъ мекунад ба манбаъи дигаре барои ёфтани посухҳои худ муроҷиат кунад, аз қабилӣ дӯстонаш, телевизион ва ё ҳар манбаъи дигаре, ки шумо ба унвони воли аз он огоҳӣ надоред. Ҳамон гунае, ки қаблан гуфтем, агар масъалаҳои чинсиро дар маънои васеъи он дар назар дошта бошем, дар зиндагии рӯзмарра лаҳзаҳои ҳастанд, ки шумо метавонед дар мавриди мавзӯҳои мухталифи чинсӣ сӯҳбат кунед. Ин ба ин маъно нест, ки масалан шумо тамоми тӯли рӯз фақат ба масъалаи сексӣ бипардозед. Не. Ишқ варзидан, дӯст доштан, ҳамчинстароӣ, робитаи дӯстона ва эҳтиром ба чинси якдигар ҳамон қадар, ки ба масъалаҳои чинсӣ марбут мешаванд, ки ҳомилагӣ ва таваллуди навзод. Секс ва масъалаҳои чинсӣ бахши муҳиме аз зиндагиамонро ташкил медиҳанд.

Худирзӯӣ дар кӯдакон

- Кӯдак танбеҳ намешавад;
- Талош мешавад аз тариқи бозӣ ҳавоси кӯдак парт шавад;
- Кӯдак бо ҳинҷорҳо ва арзишҳо ошно мешавад;
- Дорудармонӣ;

ОЗОРИ ҶИНСӢ

Таърифи озори ҷинсӣ

Эҷоди иртибот бо кӯдак ва ё навҷавон ба ҳар шакл ва ба ҳар мизон ба манзури касби лаззати ҷинсӣ.

Аломатҳои нишондиҳандаи озори ҷинсии кӯдак дар кӯтоҳмуддат

- Тағйири ногаҳонии рафтор
- Дархуд фурӯ рафтан, гӯшагирӣ ва танҳой
- Дуригузинӣ аз як фарди хос, ҳатто дар нигоҳ
- Ихтилол дар ҷавоб ва иштиҳо
- Кабудӣ, хориши олот
- Хорондани олоти таносулӣ
- Адами тамаркуз
- Хаёлпардозӣ
- Пухта шудани ногаҳонии кӯдак

Аломатҳои нишондиҳандаи озори ҷинсии кӯдак дар дарозмуддат

- Уфти корой
- Пархошгарӣ
- Адами таодули рафтори ҷинсӣ
- Рафтори ҷинсии ғайрисозанда

- Омодагии бештар ба содир кардани ҷиноятҳои дигар
- Пучгароӣ

Рафторҳо ва омилҳои муассир дар пешгирӣ аз озори ҷинсӣ

- Бакоргирии шеваи фарзандпарварию коромад
 - Ҳадалимкон танҳо нагузоштани бачаҳо
 - Одат додани бача ба хобидан дар макони мустақил
 - Нахобидани якҷояи наздикон
 - Худирзоӣ накардан бо бачаҳо
 - Риояти раҳими каломӣ
 - Кунҷковӣ дар мавриди муоширати кӯдакони бо нафарони бузургтар аз худ
 - Назорати омаду рафт ба хонаи ҳамсоя
 - Ҷуръатомӯзӣ
- Таваҷҷуҳ ба тафовутҳои фардӣ ба вежа дар заминаи тамоюлоту ҷинсӣ
 - Кӯдаке, ки худирзоӣ мекунад, бояд хавосастро ба ҷои дигар парт кунем
 - Таваҷҷуҳ ба хиёлпардозҳои кӯдак
 - Таваҷҷуҳ ба тағйироти ногаҳонӣ
 - Дар миён гузоштани ахбор ва ҳодисаҳои марбут ба кӯдакони ва навҷавонон

Тарбияи ҷинсии фарзанд тавассути волидон

- Масъулияти аслии тарбияи ҷинсии кӯдак ва навҷавон ба ӯҳдаи падару модирӣ ўст.

- Хонавода биниш ва фаҳмиши худро нисбат ба ин масъала боло барад ва хурофотҳои шахсӣ ва пучи худро канор гузорад.
- Ба таври кулӣ бояд дар се буъд ҳидояти ҷинсӣ, мӯътадилии ғариза ва контроли рафторҳо фаъолият дошта бошанд ва фарзандони худро дар мавридҳои ёдшуда роҳнамоӣ ва ҳидоят кунанд.
- Ончи кӯдак дарбораи масъалаҳои ҷинсӣ дар даврони кӯдакӣ меомӯзад, то ҳудуде тайинкунандаи қобилияти созгори ҷинсӣ дар бузургсолӣ аст.
- Ҳаргиз гумон накунем, ки ин эҳсосот танҳо ба бузургсолон тааллуқ дорад, ин эҳсосот аз таваллуд шуруъ мешавад ва то марг идома дорад.

НАВЪҲОИ ИХТИЛОЛҲОИ ҶИНСӢ

Навъҳои ихтилолҳои ҷинсиро метавон ба ду гуруҳи зер тақсим кард:

1. Набаҳинҷорӣ ҷинсӣ (Парафилия)
2. Норасоӣ ҷинсӣ (Sexual dysfunction)

1–Ихтилолҳои нобаҳинҷорӣ ҷинсӣ

Ихтилолҳои нобаҳинҷорӣ ҷинсӣ худ ба се гуруҳ ихтилолҳои ҷинсии намоишгарӣ (олотнамоӣ), мубаддалпӯшӣ ва молишгарӣ тақсим мешавад, ки дар идома ба баррасии ҳар кадом аз онҳо мепарзодем.

- **Намоишгарӣ ҷинсӣ (олотнамоӣ ё авратнамоӣ, эксгибитсионизм)**

Дар ин ихтилол, фард тамоюл дорад, ки бадан ва андомҳои ҷинсии худро дар маконҳои умумӣ ба намоиш гузорад. Фард аз намоиши андомҳои худ лаззати бисёр зиёде мебарад, аммо лузуман ба оргазм намерасад. Фард бояд ба муддати ҳадди ақал 6 моҳ дучори таҳайюлот ва хоҳишҳои шадид марбут ба олотнамоӣ шуда бошад ва ин тамоюлот, қорқарди рӯзонаи ӯро ҳалалдор карда бошад.

- **Бачабозӣ (педафилия)**

Ин ихтилол ба маънии тамоюл ба робитаи ҷинсӣ бо кӯдакони зери 13 сола мебошад ва фарди мубтало нисбат ба кӯдакон дучори таҳрики ҷинсӣ мешавад. Барои ташҳиси ин ихтилол лозим аст, ки фарди мубтало, ҳадди ақал 6 моҳ, даргири тамоюлоти ҷинсӣ ба кӯдакон бошад ва ҳадди ақал 16 сол син дошта бошад. Аксар

мубталоён мард ҳастанд ва ҳам ба духтарон ва ҳам ба писарон тамоюли ҷинсӣ доранд.

- **Худозордиҳии ҷинсӣ (мазахизм)**

Ин нобахинҷорӣ ба ихтилоле гуфта мешавад, ки дар он фард аз шиканҷа шудан ва озор دیدан лаззат мебарад ва дар асари ин шиканҷаҳо ба ирзо мерасад. Нафарони мазахист иззати нафси хеле поёне доранд ва кори зиштгалаб ҳастанд. Ин нафарон худро тамоман дар ихтиёри шарики ҷинсии худ қарор медиҳанд ва ҳаргуна таҳқир, тавҳин ва шиканҷаро мепазиранд.

- **Дигарозории ҷинсӣ (садизм)**

Садизм ба маънои тамоюли фард ба озор додан ва шиканҷа кардани фарди дигар, барои расидан ба таҳрики ҷинсӣ мебошад. Ин озор метавонад ба сурати ҷисмӣ ва равонӣ бошад ва фарди мубтало аз озор додани дигарон лаззати бисёр зиёде мебарад ва ба ирзои ҷинсӣ мерасад.

- **Мубаддалпӯшӣ (трансвестизм)**

Мубаддалпӯшӣ ба ин маъно аст, ки афрод либосҳои марбут ба ҷинси муҳолифро бар тан мекунад. Афродитарсвестит метавонанд ба далелҳои мухталиф ин корро анҷом диҳанд. Ихтилоли мубаддалпӯшӣ ба ин маъно аст, ки фард таҳаюлот ва тамоюлоте барои пӯшидани либоси ҷинси муҳолиф дорад ва пас аз анҷоми ин кор ба худирзоӣ ё робитаи ҷинсӣ даст мезанад, то ирзо шавад.

- **Ёдгорхоҳӣ (фетишизм)**

Фетишизм яке аз ихтилолоти ҷинсӣ аст, ки ба маънои тамаркузи ҷинсии нобахинҷори як фард бар рӯи як ашёи ғайризинда ва берабт ба масъалаи ҷинсӣ ё як қисмати ғайриҷинсии бадан мебошад. Фард ба таври такрорӣ ва шадид бо тамаркуз рӯи ин ашё ё аъзои бадан ба лиҳози ҷинсӣ барангехта мешавад ва ин барангехтагӣ дар ҳаёлпардозихо, хоҳишҳо ва рафторҳои фард мушаххас аст.

- **Тамошоғарии ҷинсӣ (чашмҷаронӣ, вуайеризм)**

Дар ин ихтилол, фарди мубтало ба тамошои афроди бараҳна мепардозад ва аз анҷоми ин кор лаззат мебарад. Ин афрод сайъ мекунанд дар атрофи маконҳое ҳамчун хона, туаллетҳои умумӣ бичарханд ва афрори бараҳнаро тамошо кунанд. Ин афрод ҳамчунин аз дидани робитаи ҷинсии дигарон таҳрик мешаванд, аммо маъмулан тамоюл ба робитаи ҷинсӣ надоранд ва бо худирзӣ ба ирзои ҷинсӣ мерасанд.

- **Молишдӯстӣ (фроттеризм)**

Молишдӯстӣ ихтилоле аст, ки фарди мубтало андомҳои ҷинсии худро ба бадани дигарон меомӯзад ва аз ин тариқ лаззат ва ризоияти ҷинсӣ ба даст меоварад. Ин рафтор маъмулан дар маконҳои серодам иттифоқ меафтад ва фарди қурбонӣ метавонад кӯдак ё бузургсол бошад.

- **Ҳайвондӯстӣ (зоофилия)**

Дар ин ихтилол, фард таҳаюлоте марбут ба робитаи ҷинсӣ бо ҳайвонот дорад ва аз робита бо онҳо лаззат мебарад. Албатта мубталоёни ин ҳайвондӯстӣ, заруратан бо ҳайвонот робитаи ҷинсӣ барқарор намекунанд ва мумкин аст танҳо дар марҳилаи фантазияҳои ҷинсӣ боқӣ бимонанд.

- **Ҳарзагароии телефонӣ ва компютерӣ**

Дар ин ихтилол, фард ба сурати телефонӣ аз лафзҳо ва калимаҳои бешармона истифода мекунад ва аз ин тариқ ба лаззат ва таҳрики ҷинсӣ мерасад. Ирзои ҷинсӣ маъмулан аз тариқи худирзӣ иттифоқ меафтад. Ин амал метавонад бо ризоият ё бидуни ризоияти фарди дигаре, ки пушти телефон аст, иттифоқ биафтад.

- **Идрорхоҳӣ ва мадфуъхоҳӣ (урофагия, копрофагия, пика)**

Пика ихтилоле аст, ки фарди мубтало ба хӯрдани маводе

мепардозад, ки арзиши хӯроқӣ надорад ва ё олуида ҳастанд. Ин ихтилол дар кӯдакӣ шурӯъ мешавад, аммо мумкин аст, ки дар бузургсолон низ бавучуд биёяд.

- **Мурдахоҳӣ (некрофилия)**

Мурдахоҳӣ як амали ҷинсии ғайримутаориф аст, ки фарди муътало ба робитаи ҷинсӣ бо ҷасади мурдаҳо тамоюл дорад ва аз тариқи робитаи ҷинсӣ бо ҷасад, ирзо мешавад. Албатта мурдахоҳӣ заруратан бо робитаи ҷинсӣ ҳамроҳ нест ва мумкин аст, дар ҳадди тасаввурот ва фантазияҳои ҷинсӣ боқӣ бимонад ва фард аз тариқи худирзоӣ ба ирзо расад.

2– Ихтилолҳои норасоии ҷинсӣ

Посуи ҷинсӣ ба сурати кулӣ ба чаҳор марҳила: майли ҷинсӣ (excitement), барангехтагӣ ё таҳрик (plateau), оргазм (orgasm) ва фурунишинӣ (resolution) тақсим мешавад, ки халадорӣ дар ҳар кадом аз ин марҳила боиси бурузи ихтилоли хос шуда, ки нишонаҳоеро дар бар доранд ва ин ихтилолҳо бо номи норасоии ҷинсӣ шинохта мешаванд.

Навъҳои ихтилолҳои норасоии ҷинсӣ

- Камбуди майли ҷинсӣ дар мардон “сардмиҷозии мардон”
- Камбуди майли ҷинсӣ дар занон
- Ихтилоли нуъиз (бархостани олати таносули мард дар асари ғалабаи шаҳват)
- Ихтилоли оргазми занон
- Ихтилоли таъхири инзол – деринзолӣ
- Ихтилоли инзоли зудрас – зудинзолӣ
- Муқорибати дарднок – вожинизм

НАВЪҲОИ ГАРОИШҲОИ ҶИНСӢ

Дар бештари кишварҳо гароиш ба ҷинси муҳолиф ва ҳамҷинсароӣ шинохташударин навъи гароишоти ҷинсӣ ҳастанд; дар ҳоле ки гароишҳои ҷинсии мутааддид ва гуногуне дар дунё вучуд доранд. Нуктаи муҳим ин аст, ки гароишҳои ҷинсӣ бо инҳирофоти ҷинсӣ тафовут дорад ва набояд бидуни нишонаҳои кофӣ онро ихтилол шуморем.

Ҳамҷинсароӣ (Homosexual)

Ҳамҷинсароӣ ба вазъияте ишора дорад, ки дар он фард фақат ба афрори ҳамҷинси худ алоқа дорад. Ин навъ гароиш метавонад ношӣ аз мушкилоти ҷинсӣ ва ҳормонӣ бошад, дар ҳоле ки бархе афрод низ ҳастанд, ки бидуни ин ки мушкили физиоложикӣ ҳосе дошта бошанд, дар сатҳи равонӣ эҳсос мекунанд, ки ба ҷинсӣ муҳолифи худ тамоюл надоранд ва гароиши ҷинсии онҳо танҳо ба самти ҷинсӣ худ аст. Ин масъала маъмулан ҳангоме, ки афрод дар зиндагии мушатарк қарор мегиранд, осебҳои фаровонеро ба вучуд меоварад ва ба талоқ миёни зану шавҳар низ анҷом меёбад.

Дигарҷинсароӣ (Heterosexual)

Дигарҷинсароӣ гароишоти роиҷ дар байни аксари афрод аст ва ба вазъияте ишора дорад, ки дар он фард фақат ба ҷинси муҳолифи худ тамоюлоти ҷинсӣ дорад. Ин гароиш табиитарин навъи гароишҳои ҷинсӣ маҳсуб мешавад.

Гароишҳои ҷинсӣ: ҳардучинсароӣ (Bisexual)

Афроде, ки гароиши ҷинсии онҳо таҳти унвони дучинсароӣ ё биосексуал мушаххас мешаванд, тамоюлоти ҷинсиашон танҳо ба як ҷинс маҳдуд нест. Онҳо ҳам бо занон ва ҳам бо мардон метавонанд робитаи ҷинсӣ барқарор кунанд. Албатта маънои

ин мавзӯъ ин нест, ки онҳо алоқаманд ҳастанд бо ҳар касе, ки мебинанд, иртибот барқарор кунанд. Ин ҳолат мумкин аст, дар ҳудуди синни 20 – 25 солагӣ шиддати бештаре ба худ бигирад, аммо баъд аз он фард ба мурур дигарҷинсгаро хоҳад шуд. Гоҳе духтарон бар асари осебҳое, ки дар робитаи худ бо ҷинси муҳолиф мебинанд, робитаи отифии худро ба самти ҷинси мувофиқ равона мекунанд.

Ҳарҷинсгарой (Pansexual)

Афроди ҳарҷинсгаро танҳо ба дунболи кайфияти робитаи ҷинсӣ ҳастанд. Онҳо ба робитаи ҷинсӣ бо ҳар навъ ҷинсият ва ҳар навъ гароишӣ тамоюл доранд. Яъне онҳо фақат ба ризоияти ҷинсӣ аҳамият медиҳанд ва масъалаҳои монанди ҷинсият, масъалаҳои отифӣ, андоми таносулӣ ва ғайра барои онҳо муҳим нест. Албатта ин маврид низ монанди мавриди қабл ба маънои тамоюли ҷинсӣ нисбат ба ҳама кас нест.

Ҳечҷинсгарой (Asexual)

Ҳечҷинсгароҳо афроде ҳастанд, ки ҳеч навъ гароиши ҷинсиро қомилан таҷриба намекунанд. Дар ҳоле, ки қобилияти барқарории робитаи солихро доранд.

Гароишҳои ҷинсӣ: Гароиши ҷинсӣ нисбат ба худ (Autosexual)

Афроди худҷинсгаро (аутосексуал) касоне ҳастанд, ки доштани робита бо худро нисбат ба ҳар навъи робитаи дигар тарҷеҳ медиҳанд. Агар ҳама ончи, ки шумо аз секс мехоҳед, аз тариқи худирзоӣ бароварда мешавад, дар ҳоле, ки робитаи дигар барои шумо аслан ирзокунанда нест, шумо худҷинсгаро ҳастед.

Албатта ин гароиши ҷинсӣ метавонад таҳти таъсири доштани худирзоии зиёд бавучуд биёяд ва боис шавад, ки фард натавонад аз соири робита ба ҷуз аз тариқи худирзоӣ лаззат барад. Дар ин ҳел ҳолатҳо лозим аст, ки ибтидо ба дармони худирзоӣ дар фард таваҷҷуҳ шавад, чаро ки ин масъала ихтилолот ва мушкилоти

ҷинсии мутафовутеро барои фард бавучуд меоварад ва таъсири худро ба ҷанбаҳои мухталифи зиндагии ӯ мегузорад.

Доктор Фотима Рамазонӣ

Соли 2020

Сарчашмаҳо:

- “Тарбияти ҷинсии кӯдакон”, нависанда Ригина Финка, тарҷума Лабло Алфозӣ;
- “Тамоюлотии ҷинсии кӯдакон ва навҷавонон”, нависанда Сандрина фон дер Дафф, тарҷума Гил Ово;
- “Осебшиносии равонӣ” (ҷилди 2) нависанда Меҳди Ганҷӣ;
- Аудиодарсҳои Хонум Доктор Қудратӣ.